Guia didàctica

Cicle inicial d'educació primària

Material didàctic elaborat per Teleduca. Educació i Comunicació

// Cicle de Cinema i Drets dels Infants

BARCELONA, CIUTAT ACOLLIDORA

2016 - 2017

FIEVEL I EL NOU MÓN

Don Bluth

Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX

PÀG.

3 ..... 1. CICLE DE CINEMA I DRETS DELS INFANTS
3 ..... 1.1. Propòsit i enfocament
4 ..... 1.2. Competències bàsiques i relacions curriculars
5 ..... 1.3. Drets a treballar
6 ..... 1.4. Marc legal relacionat

8 ..... 2. LA PEL·LÍCULA
8 ..... 2.1. Fitxa tècnica breu
8 ..... 2.2. Sinopsi de l'argument
9 ..... 2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar
11 ..... 2.4. Qüestions a observar per a una millor comprensió
11 ..... 2.5. Informacions d'interès sobre la pel·lícula

12 ..... 3. PROPOSTA PEDAGÒGICA
12 ..... 3.1. Plantejament general
12 ..... 3.2. Per anar al cinema
14 ..... 3.3. Del cinema a l'aula
17 ..... 3.4. De l'aula al món
17 ..... 3.5. Recull de creacions escolars
17 ..... 3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

18 ..... 4. MATERIAL COMPLEMENTARI
18 ..... 4.1. Enllaços d'interès
18 ..... 4.2. Bibliografia i filmografia

1. CICLE DE CINEMA I DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

Els infants són la part més vulnerable de la població que emprèn el llarg camí cap a l'exili, per això dediquem aquesta edició del Cicle de Cinema i Drets dels Infants (CCDI) a les persones refugiades. Amb el programa ***Barcelona, ciutat acollidora***, volem fer una reflexió profunda sobre la vulneració de drets d'aquells infants que han de refugiar-se en un altre país, amb sort de la mà de la família. Abordem l'actual crisi humanitària des d'una mirada compromesa que faciliti la presa de consciència de l'alumnat. Apostem per fomentar l'educació emocional i contribuir al creixement integral dels nens i les nenes de la ciutat.

De la mà d'aquesta nova edició del CCDI, oferim recursos al professorat per analitzar els drets dels infants i les possibles vulneracions que pateixen aquells que viuen una situació de migració forçosa. Ho fem partint de la legislació actual: Declaració Universal dels Drets Humans, Convenció sobre els Drets de l'Infant i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona.

A cicle inicial d'educació primària agafem com a punt de partida la pel·lícula ***Fievel i el nou món***, una de les poques produccions per a infants centrades en la fugida del propi país per deixar enrere la guerra. El petit protagonista es passa la pel·lícula intentant retrobar la família. Aquest fet ens permet acompanyar als nens i les nenes a prendre consciència i valorar situacions que poden viure infants d'arreu del món. Ens dóna peu a centrar el drama en els infants, treballant la importància de la reunificació familiar i el dret a buscar noves oportunitats en un altre país.

Un cop més, el recorregut pedagògic que us proposem va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i l'entorn dels nens i les nenes. Per facilitar-lo i enriquir-lo, comptem amb el Bloc, on hi ha disponibles els materials de suport didàctic, les creacions de l'alumnat, la informació de les sessions familiars i d'educació en el lleure, i eines d'interacció entre tots i totes.

Oferim recursos al professorat per analitzar els drets dels infants i les possibles vulneracions que pateixen els infants que viuen una situació de migració forçosa.

1.2. Competències bàsiques i relacions curriculars

1. Competència social i ciutadana
- Descobrir les formes d'organització de l'escola i de l'entorn proper, valorant la importància de la convivència.
- Reconèixer els drets i deures de les persones del grup i comprendre la importància del diàleg en la resolució de conflictes.
- Fomentar l'expressió raonada d'idees i sensacions amb actitud de respecte davant les opinions dels altres.

2. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
- Desplegar les primeres passes en el procés de presa d'autoconsciència.
- Desenvolupar actituds personals com la responsabilitat, l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica i el control emocional.
- Adquirir les eines per convertir les idees en accions individuals o col·lectives, fomentant la coresponsabilitat i l'autonomia personal.

3. Competència d'aprendre a aprendre
- Potenciar la capacitat d'emprendre, organitzar i conduir un aprenentatge individual o en grup.
- Aprendre a ser i a pensar de manera autònoma, a actuar de forma coherent, a conviure i a ser ciutadans en un món global.
- Desplegar les habilitats per conèixer les capacitats i interessos propis.
- Fomentar el pensament creatiu i el respecte cap als altres.

4. Competència digital
- Adquirir progressivament habilitats per interactuar amb normalitat en la societat digital.
- Familiaritzar-se amb les funcions bàsiques dels instruments i aplicacions digitals pel tractament de la informació i la creació artística.
- Prendre consciència d'hàbits d'ús saludable de la tecnologia per actuar de forma crítica, prudent i responsable.
- Endinsar-se en el treball d'investigació cooperatiu a partir de l'experimentació i ús de diferents fonts d'informació i les TIC.

5. Competència comunicativa lingüística i audiovisual
- Aprofundir en la reproducció i creació de textos orals fomentant el llenguatge no verbal, paraverval i la comunicació audiovisual.
- Comprendre les representacions audiovisuals i aprendre a diferenciar-les del món real.

1. Competència social i ciutadana.

2. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria.

3. Competència d'aprendre a aprendre.

4. Competència digital.

5. Competència comunicativa lingüística i audiovisual.

6. Competència artística i cultural.

- Fomentar una actitud crítica davant d'estereotips lingüístics i audiovisuals que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

6. Competència artística i cultural
- Fomentar l'experimentació de diferents llenguatges artístics a l'aula, generant satisfacció en els processos de producció.
- Valorar les manifestacions culturals de l'entorn, la seva diversitat i riquesa, mitjançant la representació de rols culturals diferents del propi.
- Promoure la comprensió crítica de la realitat mitjançant les emocions que desvetllen les manifestacions artístiques i culturals.

1.3. Drets a treballar

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.

2. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.

3. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.

4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a trobar els seus pares o d'altres membres de la família per reunir-s'hi.

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.

2. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.

3. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.

4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a trobar els seus pares o d'altres membres de la família per reunir-s'hi.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració Universal dels Drets Humans

Article 13.2. Tota persona té dret a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi, i de retornar-hi.

Article 14.1. En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil i a beneficiar-se'n en d'altres països.

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 1. L'infant gaudirà de tots els drets enunciats en aquesta Declaració. Aquests drets seran reconeguts a tots els infants sense excepció de cap mena o discriminació per motius d'ètnia, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o altres opinions, d'origen nacional o social, de naixença o de qualsevol altra situació, ja sigui del mateix infant o de la seva família.

Principi 8. L'infant ha de figurar entre els primers de rebre, en tota circumstància, protecció i socors.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 22.1. Els Estats membres han de prendre les mesures apropiades perquè un infant que demana estatut de refugiat o que sigui considerat refugiat d'acord amb la llei i els procediments nacionals o internacionals, tant si va acompanyat pels seus pares com per una altra persona, rebi la protecció necessària i assistència humanitària, i que gaudeixi dels drets aplicables enunciats en aquesta Convenció i en d'altres normatives de drets humans o de caràcter humanitari.

Article 22.2. Amb aquesta finalitat, els estats membres, si ho consideren convenient, han de cooperar en qualsevol esforç fet per les Nacions Unides per protegir i ajudar aquest infant a trobar els seus pares o d'altres membres de la família, o de qualsevol infant refugiat per obtenir la informació necessària perquè es reuneixi amb la seva família. Quan ni els pares ni els altres membres de la família puguin ser localitzats, l'infant ha de tenir la mateixa protecció que qualsevol altre infant.

Article 38.4. D'acord amb les obligacions emanades de la legislació humanitària internacional de protegir la població civil durant els conflictes armats, els Estats membres han de prendre totes les mesures possibles per assegurar la protecció i l'atenció dels infants afectats per un conflicte armat.

Un/a refugiat/da és qualsevol persona que és fora del seu país d'origen o de residència habitual i no hi pot tornar per por de ser perseguit/da per motius d'ètnia, religió, nacionalitat, pertinença a un grup social, orientació sexual, gènere o opinions polítiques. (Convenció de Ginebra sobre l'Estatut dels refugiats de 1951 i Llei reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària a Espanya de 2009)

- Declaració Universal dels Drets Humans (lectura fàcil).
- Declaració dels Drets de l'Infant (abreujada).
- Convenció sobre els Drets de l'Infant (resumida).
- Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona (lectura fàcil).

Convenció sobre l'estatut dels refugiats

Article 3. Prohibició de la discriminació.
Els estats contractants aplicaran les disposicions d'aquesta Convenció als refugiats, sense discriminació per motius d'ètnia, religió o país d'origen.

Article 31. Refugiats que es trobin il·legalment al país de refugi.
1. Els estats contractants no poden imposar sancions penals, per causa de la seva entrada o presència il·legals, als refugiats que, arribant directament del territori on la seva vida o la seva llibertat estigués amenaçada, hagin entrat o es trobin en el territori de tals estats sense autorització, a condició que es presentin sense demora a les autoritats i al·leguin causa justificada de la seva entrada o presència il·legals.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

CAPÍTOL 3. Equitat i accions positives.

Article 22. Infants i adolescents.
Totes les persones menors d'edat tenen dret a tenir condicions d'existència que els permetin el seu desenvolupament integral. En particular:
f) Tenen dret a la prevenció i l'atenció davant de situacions de discriminació, risc o desemparament.

Article 24. Persones estrangeres.
1. Les persones de nacionalitat estrangera tenen dret a gaudir a Barcelona, sense discriminació, de tots els drets que els reconeix l'ordenament jurídic. L'Ajuntament fomentarà polítiques d'acollida i, amb aquest fi:
a) Promourà l'educació tant a la societat barcelonina com a les persones estrangeres per aconseguir-ne la inclusió i fomentar la convivència ciutadana.
b) Articularà mecanismes de lluita contra la xenofòbia i el racisme.

CAPÍTOL 2. Convivència.

Article 36. Llibertat i dignitat.
1. Totes les persones tenen el deure de no menyscabar amb el seu comportament els drets de les altres persones, ni atemptar contra la seva dignitat o la seva llibertat d'acció.
2. Totes les persones tenen el deure de tractar amb respecte, consideració i solidaritat aquelles persones que, per les seves circumstàncies personals, socials o de qualsevol altra índole, es trobin en una situació de més vulnerabilitat.

El pla Barcelona, ciutat refugi es va posar en marxa el setembre de 2015 per donar resposta a la crisi humanitària que es va originar amb l'arribada massiva de famílies (infants, joves, adults i gent gran) que buscaven refugi a Europa. Aquest pla prepara la ciutat per garantir els drets de les persones refugiades i exigeix als estats que compleixin les normes més elementals del dret humanitari.

2. LA PEL·LÍCULA

2.1. Fitxa tècnica breu

Títol original: *An American Tail*
Director: Don Bluth
Guionistes: Judy Freudberg i Tony Geiss
Música: James Horner
País de producció: EUA
Any d'estrena: 1986
Durada: 80 minuts
Animació
Versió catalana

2.2. Sinopsi de l'argument

L'any 1885, la família de ratolins Mousekewitz es veu obligada a abandonar el poble on viu a Rússia. El país pateix un violent assetjament per part dels gats, que ho cremen i destrueixen tot al seu pas. Per sobreviure, fugen corrents i decideixen embarcar-se cap a Amèrica. Segons el pare, és una terra d'oportunitats on podran refer la vida en pau, perquè "no hi ha gats".

Durant la travessia en vaixell, el petit Fievel cau a la mar. Es queda tot sol a la deriva i perd el rastre de la seva família. Sortosament aconsegueix arribar a Nova York dins d'una ampolla. Un cop allà, coneix uns ratolins malvats que l'enganyen i l'obliguen a treballar, però troba una solució per desfer-se'n i escapar-se. Amb l'ajuda de nous amics, va a la recerca de la seva família.

L'esperit despert d'en Fievel situa el petit ratolí al capdavant d'una estratagema per fer front als abusos dels gats americans envers la comunitat de ratolins. És a dir, a Amèrica també hi ha gats, però la vida no corre perill de la mateixa manera. Al final de totes les aventures, en Fievel localitza a la seva família.

Tràiler de la pel·lícula en anglès
Fragment del film

La pel·lícula Fievel i el nou món és una de les poques produccions per a infants centrades en la fugida del propi país per deixar enrere la guerra.

2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar

Fievel i el nou món és una de les poquíssimes pel·lícules per a infants centrades en haver de fugir d'un país i buscar un lloc nou on viure. Posa l'accent en la qüestió de l'exili, per deixar enrere la guerra i buscar noves oportunitats. Malgrat el caràcter fantasiós que té (està protagonitzada per ratolins), evidencia una intencionalitat historicista que va més enllà de l'anècdota de la trama i les aventures que corre el petit protagonista.

El film mostra força bé les tres fases característiques del procés que viuen les persones refugiades després de veure's obligades a marxar del país d'origen:

1. La necessitat imperiosa de deixar l'hàbitat natural per perill, més o menys directe, per a la pròpia supervivència.
2. Un viatge ple de riscos i, la majoria de cops, en condicions extremes i/o clandestines.
3. L'arribada al nou destí i les dificultats d'adaptació a la nova societat.

Tant la família d'en Fievel com la resta de la comunitat pateixen l'atac violent dels gats. Aquest passatge remet a una gran quantitat de guerres i situacions de persecució que rep o bé ha rebut en el passat molta gent d'arreu del món. En concret, fa pensar en l'agressió indiscriminada que sofreix la població siriana en els darrers anys.

Les víctimes manifesten sentiments com la por, l'angoixa, el pesar per l'abandó de tot allò que els és propi i els ha atorgat una identitat, tant individual com col·lectiva. Però també apareix l'esperança que el destí triat oferirà tota mena d'avantatges per al desenvolupament vital. Això sovint inclou una idealització que té poc a veure amb la realitat que les persones refugiades acaben trobant. Per exemple, a la pel·lícula, el pare promet una Amèrica sense gats i amb els carrers coberts de formatge. Res més lluny de la realitat que es troben a la ciutat de Nova York tant en Fievel com la resta de la família Mousekewitz.

El petit Fievel emprèn el viatge amb la innocència i alegria pròpies de la infantesa. Ara bé, en els casos reals, els infants prenen ràpidament consciència del drama que viuen i perceben la por i la incertesa de les persones adultes. A més, la majoria de cops s'ha pres la decisió després d'haver patit la guerra i/o la persecució en la pròpia pell.

FIEVEL I EL NOU MÓN
Don Bluth

El viatge de la família Mousekewitz té lloc en un vaixell comercial però a les bodegues. La caiguda a alta mar d'en Fievel i la seva arribada a Nova York en una ampolla a la deriva fan que tingui una entrada clandestina a Amèrica. Això dóna peu a comparar la seva situació amb la dels infants sols que arriben a les costes europees en alguna pastera.

Com que els fets succeeixen en una època històrica anterior a la Convenció sobre l'estatut dels refugiats i la Convenció sobre els Drets de l'Infant, el petit ratolí no rep cap protecció especial per part de les autoritats del país de rebuda. Però malauradament sembla que és una situació que, d'una altra manera, es reprodueix en els camps de persones refugiades.

La pel·lícula presenta Amèrica amb una imatge molt idealitzada: no hi ha gats (per tant, no hi ha guerra), s'hi pot dir el què hom vulgui (principi de la llibertat d'expressió), s'hi és lliure (mite americà de la llibertat), és el país de les oportunitats… Això és fruit d'un imaginari d'altres temps i de la voluntat de qui es veu obligat a deixar enrere el seu país. Però la realitat amb què es troba el petit protagonista qüestiona aquest ideal de terra d'acollida. De seguida és raptat i explotat per un ratolí mafiós (referència directa a l'avariciós Mr. Scrooge del *Conte de Nadal* de Dickens), i després acaba essent perseguit pels gats.

Un altre tema capital que planteja ***Fievel i el nou món*** en relació al drama de les persones refugiades és el de les dificultats de la reunificació familiar. Tot i ser un aspecte fonamental dels documents legals sobre drets humans i dels infants, poden acabar sorgint desoris que la compliquin i fins i tot la impedeixin. Com que la recerca de la família per part d'en Fievel és el motor de la trama, ajuda a copsar el desemparament que pateixen molts infants refugiats que han quedat separats de la seva família.

Al llarg de tota l'aventura que planteja el film, en Fievel mostra un esperit positiu d'autonomia i molta determinació. És un ratolí valent i decidit, té imaginació per escapar de la presó laboral en què ha caigut, (fins i tot liderant a altres ratolins), inventa el pla que ha de fer fora els gats, etc. És capaç de fer amistats, fins i tot amb un gat. Amb tots aquests valors, apel·la a la capacitat de superació de les adversitats que tenen molts infants, malgrat tot el que hagin hagut de patir.

2.4. Qüestions a observar per a una millor comprensió

Fievel i el nou món té una certa voluntat d'explicar la fugida cap als Estats Units d'Amèrica (EUA) de finals del segle XIX i principis del XX per part de la comunitat russo-jueva. Des de 1870 es va veure forçada a marxar de Rússia per raons de persecució religiosa, política i econòmica. De 1881 a 1920, més de 2 milions de persones jueves van abandonar Rússia per establir-se majoritàriament als EUA i a l'Argentina.

No és casualitat que l'acció de la pel·lícula se situï el 1885. Passa tan sols tres anys després que el tsar Alexandre III desplegués una forta política antisemita que fomentava els *pogrom* (persecucions violentes contra la comunitat jueva). Les escenes inicials del film en són una clara evocació.

La data triada per a l'aventura de la família d'en Fievel dóna peu als guionistes a fer-la coincidir amb l'erecció de l'Estàtua de la Llibertat de Nova York, inaugurada el 1886. Aquest símbol reforça la idea de presentar Amèrica com a *terra d'acollida,* d'oportunitats i de llibertat. Aquest to patriòtic, característic del cinema nord-americà, situa ***Fievel i el nou món*** en una línia totalment acrítica.

Fievel i el nou món té una certa voluntat d'explicar la fugida cap als Estats Units d'Amèrica (EUA) de finals del segle XIX i principis del XX per part de la comunitat russo-jueva. Des de 1870 es va veure forçada a marxar de Rússia per raons de persecució religiosa, política i econòmica. De 1881 a 1920, més de 2 milions de persones jueves van abandonar Rússia per establir-se majoritàriament als EUA i a l'Argentina.

2.5. Informacions d'interès sobre la pel·lícula

És el primer film d'animació produït per Steven Spielberg i George Lukas. Va aconseguir la millor recaptació de l'època per a una pel·lícula de dibuixos animats que no sortís de la factoria Disney. Per primer cop, va trencar el monopoli d'aquesta multinacional i va obrir pas a les productores Dreamworks o Pixar, que actualment hi rivalitzen i fins i tot la superen.

Fievel i el nou món compta amb una de les primeres bandes sonores de James Horner, guanyador d'un Oscar per la música i la cançó de *Titanic*. També és l'autor d'altres grans composicions com les d'*Aliens, Star Treck II* i *III*, *La tempesta perfecta, Una ment meravellosa* o *Avatar*, entre més d'un centenar de pel·lícules musicades per ell.

Art Spiegelman, autor de la novel·la gràfica *Maus*, va estar a punt de demandar Spielberg per copiar-li la idea de representar els jueus com a ratolins. La comparació venia de la propaganda nazi, que mostrava la població jueva com a rosegadors assetjats per gats antisemites. En lloc de presentar la demanda, va aprofitar el film perquè l'editorial tragués una nova edició del llibre abans de l'estrena.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de la pel·lícula ***Fievel i el nou món*** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 6 hores, com a màxim).
4. Acció per compartir al Bloc les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

Abans d'anar al cinema amb el vostre grup classe, us suggerim portar a terme una activitat a l'aula d'una hora de durada. Us proposem dos enfocaments per triar el que més us convingui o bé idear-ne un altre:

1. Cerca d'informació i comentari

L'activitat comença amb una pluja d'idees (10') sobre les qüestions claus dels drets dels infants que podem treballar amb ***Fievel i el nou món***:

1. Per què hi ha persones que se senten obligades a marxar del seu país?
2. On penseu que esperen arribar per refer la seva vida?
3. Què passa als infants que han de fugir d'allà on viuen?

Tot el que surti es pot recollir a la pissarra per recordar-ho i llegir-ho al final, amb els resultats de la cerca d'informació. Anirà bé apuntar almenys una aportació de cada alumne/a. Per animar la pluja d'idees, podeu adreçar l'alumnat a parlar-ne abans a casa i així venir a classe amb alguna idea sobre qualsevol dels tres temes plantejats. En base al recull d'aportacions, es proposa orientar la cerca d'informació (a Internet i/o amb contes i altres materials disponibles). És possible fer-la directament a l'aula entre tots i totes, però millor si el/la docent la porta una mica preparada. Es pot centrar en una de les qüestions apuntades, o bé treballar-les totes tres transversalment (15').

Abans d'anar al cinema proposem dues activitats a escollir per treballar a classe:
1. Cerca d'informació i comentari
2. Pluja d'idees i debat

1. Per què hi ha persones que se senten obligades a marxar del seu país?

2. On penseu que esperen arribar per refer la seva vida?

3. Què passa als infants que han de fugir d'allà on viuen?

També és opcional plantejar l'activitat de cerca d'informació per racons, subdividint el grup classe en quatre equips, o continuar amb el gran grup. L'enfocament és llegir textos breus i mirar imatges o petits vídeos que aportin noves idees o bé ajudin a aprofundir en les que han estat exposades (15').

En acabar l'activitat convé fer una reflexió de tancament que es troba explicada en el punt 3 d'aquest apartat.

2. Pluja d'idees i debat

S'enceta també amb una pluja d'idees (10') sobre:

1. Què sabem dels infants refugiats?
2. Per què han hagut de marxar de casa amb la seva família?
3. Què penseu que esperen trobar en un altre país?

Les diverses aportacions anirà bé recollir-les a la pissarra, almenys una aportació de cada alumne/a. També és interessant adreçar l'alumnat a parlar-ne abans a casa i així venir a classe amb alguna idea sobre qualsevol dels tres temes plantejats.

En base a les idees recollides, es prepararà un debat amb el grup classe subdividit en dos equips prou equilibrats (nens/nenes, destresa en l'expressió, seguretat en un/a mateix/a, etc.). Abans d'obrir el debat, anirà bé acordar i apuntar a la pissarra quin serà el tema a discutir de tot el que hagi anat sortint a la pluja d'idees (10'). Per començar, primer farà tres aportacions l'equip 1 i després l'equip 2. Tot seguit, s'obrirà el torn de paraules indistintament, amb la coordinació del professorat. Per tancar-lo, cada equip aportarà alguna cosa que ha après de l'altre equip (20').

3. En acabar l'activitat

Després de fer l'activitat escollida convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema. Per tant, cal seleccionar dos portaveus, preferiblement un nen i una nena (10'). Al final de la sessió arriba el moment de presentar la sinopsi i el tràiler de la pel·lícula ***Fievel i el nou món*** (10').

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes. Així mateix, és una bona oportunitat per extreure els elements claus que, en veu de dos portaveus, cada grup classe aportarà a la posada en comú que organitzarem a la sala abans de projectar el film.

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar l'anada al cinema entre tots i totes.

1. Què sabem dels infants refugiats?

2. Per què han hagut de marxar de casa amb la seva família?

3. Què penseu que esperen trobar en un altre país?

3.3. Del cinema a l'aula

A la recerca d'un nou lloc per viure

Després d'anar a veure el film, proposem portar a terme una activitat de creació a l'aula que es basa a subdividir el grup classe en quatre equips de treball. El punt de partida és que cada subgrup triï i tracti un dels drets dels infants que han sortit reflectits a ***Fievel i el nou món***:

1. Dret de tota persona a trobar asil en d'altres països, en cas de persecució o de perill en el seu lloc d'origen.
2. Dret dels infants que demanen l'estatut de refugiat a gaudir d'una assistència humanitària i a veure respectats els seus drets.
3. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a figurar entre els primers de rebre protecció i socors.
4. Dret dels infants refugiats i/o desplaçats a trobar els seus pares o d'altres membres de la família per reunir-s'hi.

Us suggerim que cada equip acabi plasmant la defensa del seu dret en forma de mural o presentació de diapositives, en un treball basat en la composició fotogràfica i la creació de petits textos.

En un primer moment, cada grup ha de traslladar les escenes viscudes amb la pel·lícula ***Fievel i el nou món*** a possibles situacions que vulguin reflectir en la seva creació final (a triar entre mural o presentació de diapositives). Tot seguit, cada equip fa una immersió en el significat del dret dels infants escollit i pensa quines imatges i textos poden anar-li bé per explicar-lo. Un cop buscades les fotografies i fets els petits escrits, ja pot passar a la composició del mural o la presentació de diapositives en format digital.

Us suggerim que cada equip acabi plasmant la defensa del seu dret en forma de mural o presentació de diapositives, en un treball basat en la composició fotogràfica i la creació de petits textos.

Per als murals, es pot fer servir una cartolina gran o paper d'embalar. Després caldrà fotografiar-los per compartir-los al Bloc. Les presentacions poden constar d'unes 4 a 6 diapositives cada una. Per publicar-les al Bloc, és possible enviar per separat les dels quatre subgrups o ajuntar-les totes en una sola presentació.

Amb l'elaboració dels murals o les presentacions de diapositives, s'ofereix a l'alumnat la possibilitat de treballar de forma creativa els drets dels infants i el film, així com aprofundir en el debat generat a l'aula abans d'anar al cinema i també a la sala amb les aportacions de totes les escoles.

És possible desenvolupar aquesta activitat en una sola sessió d'una hora de classe si prèviament s'organitzen els equips, es tria quin dret tracta cadascun i s'orienten els temes amb les qüestions sorgides en el visionat del film i les posades en comú prèvia i posterior. Aleshores es pot dedicar la meitat de la sessió a què els quatre subgrups, en paral·lel, pensin i dissenyin els murals o les presentacions de diapositives, i l'altra meitat a realitzar i composar cada una de les creacions.

Ara bé, si és possible, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és entre un mínim de tres i un màxim de sis hores lectives. Així es dóna pes als drets a treballar i l'anàlisi del film, la reflexió individual i col·lectiva, l'elaboració i la posada en comú de les creacions en grup, i la recollida de les idees que vagin sorgint al llarg del procés.

Recomanem que l'activitat de creació a l'aula es pugui desplegar en diverses sessions per poder aprofundir en els drets a treballar, en l'anàlisi del film, i en la reflexió i creació individual i col·lectiva.

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Creació dels subgrups i distribució de tasques. Explicació de l'activitat de creació d'un mural o de presentació de diapositives.	Exercici de trasllat de les escenes de la pel·lícula a possibles situacions reals. Després, tria i immersió de cada equip en el drets dels infants a explorar.
1 hora	Treball per equips. Reflexió individual i en grup per crear un punt de vista sobre el dret escollit.	Pluja d'idees i presa de decisions sobre quines imatges i textos pot fer servir cada grup per explicar el seu dret. Cerca d'imatges i elaboració de textos.
1 a 2 hores	Per equips es continua la tasca de cerca d'imatges i l'elaboració dels textos necessaris.	Definició de la composició final del mural o de la presentació de diapositives per part de cada equip.
1 a 2 hores	Treball per equips per finalitzar el mural o la presentació de diapositives. Exposició oral de cada creació a la resta del grup classe.	Realització del mural o de la presentació de diapositives que combina textos i fotografies.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir en els drets a treballar a l'aula.

3.4. De l'aula al món

Un cop realitzada l'activitat de creació a l'aula i enviats els resultats per publicar-los al Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants, us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i portar a classe fotografies o il·lustracions de situacions relatives als drets dels infants refugiats.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què podem fer per defensar els drets dels infants refugiats.
3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica ***Barcelona, ciutat acollidora***.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat Creacions escolars del Bloc i proposeu a les famílies entrar-hi.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzada l'activitat creativa a l'aula, cada grup classe ens podrà fer arribar les creacions dels seus subgrups de treball per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada escola i els compartirem al Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants.

Des de l'apartat Creacions escolars, podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius.

Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us farem arribar per correu electrònic un qüestionari d'avaluació del Cicle de Cinema i Drets dels Infants que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant aquesta activitat any rere any.

L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i portar a classe fotografies o il·lustracions de situacions relatives als drets dels infants refugiats

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què podem fer per defensar els drets dels infants refugiats.

3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica ***Barcelona, ciutat acollidora.***

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

Podeu trobar més informació a:

- Bloc del Cicle de Cinema i Drets dels Infants
- Web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona
- Barcelona, ciutat refugi
- Notícia *Tants nens morts*

Textos legislatius a Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona (lectura fàcil):

- Declaració Universal dels Drets Humans
- Convenció sobre els Drets de l'Infant
- Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

Altres:

- Una escola amb drets
- Tots els contes del concurs *Vet aquí els nostres drets*
- *Un nuevo hogar para Totoy* (ACNUR)
- *La petita Carlota* (ACNUR)
- *La pequeña Carlota* (ACNUR)

4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Berezin, A. et altri (2006). *Un nuevo hogar para Totoy*. Quito: ACNUR
- Gasol, A. i Cabassa, M. (2009). *El somni de l'Amina*. Barcelona: Baula
- Fuchshuber, A. (2008). *La pequeña Carlota*. Mèxic DF: ACNUR
- MacKee, D. (1985). *Negros y blancos*. Madrid: Altea
- Meunier, H. i Choux, N. (2011). *A la garjola!* Barcelona: Takatuka
- Ruillier, J. (2005). *Quatre petites cantonades de no res*. Barcelona: Joventut
- Sharafeddine, F. i Dubois, C. K. (2008). *Hi ha guerra*. Barcelona: Cruïlla

Filmografia

- *A la recerca de la vall encantada*. Don Bluth (dir.). EUA, 1988
- *Dinosaurio*. Ralph Zondag i Eric Leighton (dir.). EUA, 2000

Guia realitzada per Lina Edo, Raquel García, Carme Mayugo i Oriol Porta

teleduca@teleduca.org
93 4509826